

Halkovics László

Abaújszina, 1921. szeptember 10. – Gárdony, 2014. szeptember 13.
Közgazdász, statisztikus

A sátoraljaújhelyi piarista gimnáziumban érettségizett 1940-ben. Egyetemi tanulmányait az MKKE ipar szakán végezte, ahol 1950-ben szerzett közgazdászdiplomát. 1985-ben megszerezte a közgazdaságtudomány kandidátusi fokozatát.

Első munkahelyén, a Központi Statisztikai Hivatalban 1950-től az Iparstatisztikai Főosztály előadójaként, 1950–1951-ben csoportvezetőjeként, 1951 és 1964 között pedig osztályvezető-helyetteseként dolgozott. 1964–1965-ben a Nehézipari Minisztérium Ipargazdasági és Üzemszervezési Intézetének osztályvezető-helyettese, 1966–1967-ben a Tervfőosztály Statisztikai Osztályának, 1967 és 1980 között a Közgazdasági Főosztály Információs Osztályának vezetője volt. 1980-tól 1986-os nyugdíjazásáig az Országos Anyag- és Árhivatal Statisztikai Főosztályának Információs Osztályát és az ipari árakkal kapcsolatos információs rendszer kiépítését vezette. Nyugdíjasként visszahívta a KSH, ahol 2000-ig a tevékenységek, a termékek és a szolgáltatások besorolásával kapcsolatos kérésekre készített hivatalos állásfoglalásokat.

1963-ban a Magyar Közgazdasági Társaság Statisztikai Szakosztálya Statisztikatörténeti Szakcsoportjának alapítói közé tartozott. 1994-től tagja, 1997-től elnökhelyettese volt a legkorábbi magyar turistaegyesületnek, az 1873-ban létrejött és 1992-ben újjáalakult Magyarországi Kárpát Egyesületnek.

1979-ben elnyerte a *Statisztikai Szemle* Fényes Elek-nívódíját. 1992-ben főtanácsosi kinevezést kapott. 1998-ban a KSH elnöke Fényes Elek-emlékéremmel tüntette ki.

Pályája kezdetén textilipari, papír- és nyomdaipari, majd nehézipari statisztikákkal foglalkozott. Érdeklődése az 1950-es évek közepétől fordult a történeti statisztika és a statisztikatörténet felé, és a következő évtizedekben a bányászati és az iparstatisztika történetének egyik legtermékenyebb hazai kutatójává vált. E tárgyban született eredményeit *Az iparstatisztika története Magyarországon* című, négyszáz évet átívelő kandidátusi értekezésében foglalta össze. Művében az iparstatisztika kezdeteit a XVI. századi kamarai rendtartásokig vezette vissza. Feldolgozta továbbá a XVIII. század második felében keletkezett manufaktúra- és gyárösszeírások iratait, a bányakapitányságok és az 1850-nel kezdődően kiépített kereskedelmi és iparkamarák anyaggyűjtéseit, a hivatalos statisztikai szolgálat éves és évközi iparstatisztikai adatfelvételi mintáit, utasításait és kérdőíveit, valamint a vonatkozó gazdaságtörténeti szakirodalmat. Nemzetközi összehasonlító vizsgálatai alapján világszínvonalú magyar teljesítményként jellemezte a XVI. századi bányászati kimutatásokat, a XVIII–XIX. század fordulójának iparstatisztikáit, az 1898-as gyárösszeírást és az 1922-es iparstatisztikai reformot, az éves adatgyűjtések bevezetését. 1996–1997-ben közreműködött a magyar bányászat történetét feldolgozó többkötetes monográfia összeállításában. 2003-ban megjelent, hiánypótló történeti statisztikai munkájában a magyar bányászat 1862 és 1990 közötti adatsorait gyűjtötte össze. Műve mind a megfigyelt nyersanyagfajták és bányaterületek, mind a felölelt korszak szempontjából a téma legteljesebb feldolgozásának számít. Több évtized után elsőként elevenítette fel Hegedüs Sándor alakját egy 2002-es tanulmányában. Közel negyven évig vett részt, huszonnégy alkalommal adott elő a statisztikatörténeti vándorüléseken.

Főbb művei

- [Magyarország műtrágyatermelése és -felhasználása](#). *Statisztikai Szemle*, 1956. 1. sz. 20–40.
- [Az 1896–1920 közötti hivatalos magyar iparstatisztikai adatfelvételek](#). *Statisztikai Szemle*, 1965. 1. sz. 59–72.
- [Hivatalos magyar iparstatisztikai adatfelvételek 1921–1944 között](#). *Statisztikai Szemle*, 1965. 8–9. sz. 874–895.
- [Hivatalos magyar iparstatisztikai adatfelvételek 1945–1948 között](#). *Statisztikai Szemle*, 1966. 3. sz. 289–309.

- [Hivatalos magyar iparstatisztikai adatfelvételek 1949–1960 között](#). I. *Statisztikai Szemle*, 1969. 8–9. sz. 887–910.
- [Hivatalos magyar iparstatisztikai adatfelvételek 1949–1960 között](#). II. *Statisztikai Szemle*, 1969. 10. sz. 1016–1030.
- A magyar bányászati és kohászati statisztika a múlt század második felében. *Bányászati és Kohászati Lapok*. *Bányászat*, 1972. 12. sz. 843–849.
- *A vegyipar körének meghatározása a hazai és nemzetközi hivatalos statisztikában*. I. köt. Budapest, 1972, NIM Műszaki Dokumentációs és Fordító Iroda. (összeáll.)
- A magyar bányászati és kohászati statisztika századunk első felében. *Bányászati és Kohászati Lapok*. *Bányászat*, 1974. 6. sz. 413–422.
- A magyar bányászati statisztika fejlődése 1945-től napjainkig. *Bányászati és Kohászati Lapok*. *Bányászat*, 1976. 10. sz. 702–711.
- [A kereskedelmi és iparkamarák iparstatisztikai felvételei a XIX. század második felében](#). *Statisztikai Szemle*, 1977. 8–9. sz. 903–914.
- [Az alsó-magyarországi nemesércbányászat üzemstatisztikái a XVI–XVIII. században](#). *Statisztikai Szemle*, 1979. 11. sz. 1129–1143.
- *Az iparstatisztika története Magyarországon*. Budapest, 1980. (Kézirat)
- [Adalékok a sztrájkstatisztikák történetéhez](#). *Statisztikai Szemle*, 1991. 3. sz. 236–245.
- *A magyar bányászat évezredes története*. I–II. köt. Budapest, 1997–1996, Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület. (szerk. biz.; Benke Istvánnal, Érsek Elekkel, Faller Gusztávval, Jármai Ervinnel, Kun Bélával, Molnár Lászlóval és Zsámboki Lászlóval)
- Ipar. In *Magyarország a XX. században*. II. köt. *Természeti környezet, népesség és társadalom, egyházak és felekezetek, gazdaság*. Főszerk.: Kollega Tarsoly István. Szekszárd, 1997, Babits. 572–622. (Nyitrai Ferencnével)
- [A magyar malomipari statisztika története, 1850–1950](#). *Statisztikai Szemle*, 1997. 8–9. sz. 708–721.
- [Hegedüs Sándor szerepe a gazdaság és a statisztika fejlesztésében \(1847–1906\)](#). *Statisztikai Szemle*, 2002. 8. sz. 769–783.
- *A magyar bányászat történeti statisztikai adattára*. Budapest, 2003, KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat.

RÓZSA DÁVID